

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Ing. Veroniky Baroňové a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobkyně: **PhDr. H. P.**

proti

žalovanému: **Nejvyšší soud**
sídlem Burešova 20, 657 37 Brno

o žalobě proti sdělení žalovaného o odložení žádosti o poskytnutí informace ze dne 8. 7. 2016, sp. zn. Zin 47/2016

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se včas podanou žalobou domáhala zrušení v záhlaví označeného sdělení žalovaného o odložení žádosti o poskytnutí informace ze dne 8. 7. 2016, sp. zn. Zin 47/2016, které bylo vydáno postupem podle ust. § 17 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“). Žalovaný obdržel dne 13. 4. 2016 žádost žalobkyně o poskytnutí informace, přičemž jí následně dne 19. 4. 2016 oznámil výši úhrady za poskytnutí požadované

informace. Proti stanovení výše úhrady podala žalobkyně dne 22. 4. 2016 stížnost, přičemž předseda Nejvyššího soudu potvrdil dne 3. 5. 2016 postup orgánu prvního stupně povinného subjektu (žalovaného). Žalovaný po marném uplynutí lhůty pro zaplacení úhrady vydal dne 8. 7. 2016 žalobou napadené sdělení o odložení žádosti o poskytnutí informace.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně namítala, že žalobou napadený úkon žalovaného byl vydán absolutně nepřislušnou osobou, neboť mělo být rozhodnuto Ministerstvem spravedlnosti; situace, kdy si povinný subjekt „sám o sobě“ rozhoduje, zcela popírá smysl opravného prostředku. Žalobkyně dále namítala, že je povinností žalovaného mít za mnoholeté vysoké finanční investice směřované do informačních elektronických technologií takové softwarové vybavení, které umožní fulltextové automatizované vyhledávání v databázi rozhodnutí, mj. podle dotčeného právního předpisu. Žalobkyně dále namítala, že jí měla být poskytnuta alespoň část informace do určitého objemu „administrativní zátěže“, kterou výkon agendy vyhledávání pro povinný subjekt představuje; žalobkyni měla být poskytnuta část informace nespádající pod kritérium „mimořádně rozsáhlého vyhledávání“. Žalobkyně dále namítala, že argumentace majetkovými poměry žadatele je relevantní argumentací, kterou nadřízený orgán musí zvažovat při přezkumu stížnosti proti výši úhrady a vypořádat se s touto argumentací, včetně navržených důkazů. Žalobkyně závěrem namítala, že je nesmyslné, aby povinný subjekt čekal na uplynutí 60denní lhůty na odložení žádosti o informaci z důvodu nezaplacení úhrady, a to i v případě, že je ze všech okolností zřejmé, že žadatel úhradu neprovede. Žalobkyně navrhla, aby soud podal návrh Ústavnímu soudu na zrušení části zákona o svobodném přístupu k informacím, a to ust. § 17 odst. 5 tak, aby po úpravě zněl, že „Poskytnutí informace podle odst. 3 je podmíněno zaplacením požadované úhrady. Pokud žadatel úhradu nezaplatí, povinný subjekt žádost odloží.“ Žalobkyně dále navrhla, aby soud podal návrh Ústavnímu soudu na zrušení části zákona o svobodném přístupu k informacím tak, aby jeho ust. § 20 odst. 4 po úpravě znělo: „Pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se při postupu podle tohoto zákona ustanovení správního řádu.“

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

3. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že žalobkyni bylo v rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 3. 5. 2016, č. j. Zin 47/2016 – 33 vysvětleno, že stávající informační systém ISNS je pro potřeby Nejvyššího soudu zcela dostatečný. Není možné od jakékoliv počítačové aplikace rozumně předpokládat, že bude schopna zvládat kteroukoli představitelnou operaci. Žalovaný zdůraznil, že rozhodnutí vydávaná Nejvyšším soudem na základě § 30 o.s.ř., jež jsou předmětem zájmu žalobkyně, lze považovat za rozhodnutí procesního charakteru, která povinné subjekty na základě výjimky uvedené v § 11 odst. 4 písm. b) zákon o svobodném přístupu k informacím neposkytují. Aplikace používaná Nejvyšším soudem proto nemusí mít tuto specifickou operaci naprogramovanou ani pro své vnitřní potřeby, ani pro potřeby podle posledně citovaného zákona, čímž je vyvrácen argument žalobkyně, která považuje za rozpor s dobrými mravy, aby byla zpoplatněna informace, která by měla být dostupná v již existující a ze státních prostředků pořízené a financované elektronické bázi. Žalovaný rovněž odmítl, že by měl poskytnout alespoň část informací, neboť žádost musí být posuzována jako jeden celek a pokud povinný subjekt vyhodnotí, že její vyřízení bude splňovat kritéria mimořádně rozsáhlého

vyhledávání, je jeho právem při splnění podmínek v ust. § 17 odst. 1 a odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím požadovat úhradu za poskytnutí informace. Žalovaný ve svých přípisech žalobkyni detailně vysvětlil, jakým způsobem byla konečná výše úhrady vyčíslena a na základě jakých skutečností k ní žalovaný dospěl. Tím byly řádně naplněny všechny náležitosti oznámení výše úhrady stanovené v § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím. Zákonodárce při schvalování zákona velmi prozíravě předpokládal, že některé žádosti mohou svým rozsahem značnou mírou zasáhnout do chodu povinného subjektu, kdy určitý pracovník bude nucen přerušit svou běžnou pracovní náplň a bude se věnovat sběru a třídění dat pro žadatele. Úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání je třeba chápat jako cenu za přípravu informace k distribuci, nikoliv jako zpoplatnění samotné informace. Povinný subjekt je současně organizační složkou státu a ve smyslu ust. § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, musí své úkoly plnit co nejehospodárnějším způsobem. I toto ustanovení podporuje legitimitu úhrad za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací, neboť tato činnosti nemůže jít jen k tíži povinného subjektu, ale je nutné, aby na ní participoval i samotný žadatel o informaci. Navrhované rozdělení žádosti a poskytnutí části informací bez předepsané úhrady a části za úhradu považuje žalovaný za typický návod k obcházení zákona.

4. Žalovaný nemohl vyhovět návrhu žalobkyně a zkrácení 60denní lhůty k zaplacení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informace, což bylo žalobkyni sděleno a vysvětleno v dopisu předsedy žalovaného ze dne 10. 5. 2016, č. j. Zin 47/2016 – 45. Jde totiž o lhůtu pevně stanovenou zákonem a není v pravomoci jakéhokoliv povinného subjektu, aby ji sám o své vůli nebo k návrhu žadatele zkracoval či prodlužoval. Délka lhůty je přiměřená a opodstatněná a ve svém důsledku chrání i samotné žadatele o informaci, kteří mají dostatečný prostor k obstarání potřebné výše finančních prostředků. Rovněž nelze přisvědčit argumentaci žalobkyně, která by na odložení žádosti aplikovala lhůty stanovené v § 71 zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), protože jestliže nějakou skutečnost upravuje speciální právní předpis, kterým je v tomto případě zákon o svobodném přístupu k informacím, není možné stejnou skutečnost posuzovat podle obecného právního předpisu. Podmínky použití správního řádu jsou přímo upraveny v § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalobkyně je ve svém mylném závěru nedůsledná a nespecifikuje, které ze lhůt odvoditelných z § 71 správního řádu by měly být na odložení žádosti aplikovány. V § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím, jenž je zákonem speciálním vůči správnímu řádu, je stanovena 60denní lhůta; použití jiné lhůty podle správního řádu je proto vyloučeno.
5. Není pravdou, že by se rozhodnutí předsedy žalovaného nevypořádalo s argumentací týkající se majetkových poměrů žalobkyně, rozhodnutí předsedy žalovaného se zabývá touto otázkou na str. 5 a 6. Těžištěm argumentace je názor žalovaného, že není možné rozšiřovat důvody pro osvobození od úhrad nákladů, které vycházejí z nařízení vlády č. 173/2006 Sb. o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalobkyně sice ve své stížnosti označila důkazy údajně prokazující její nepříznivé majetkové poměry, ale žádný z těchto důkazů nepředložila. Žalovaný si předložení označených důkazů nevyžádal, neboť je mu žalobkyně z úřední činnosti známa a k obhajobě tíživé sociální situace a nemajetnosti používá stále stejnou argumentaci. Žalovaným zvolený postup po stránce zákonnosti obстоjí. Žalovaný upozornil na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2013,

č. j. 1 As 25/2013 – 27, jímž žalobkyně neuspěla s návrhem na osvobození od soudních poplatků, kdy jejím základním argumentem byla opět tíživá sociální situace a nemajetnost.

6. Jako právně lichou hodnotí žalovaný námitku týkající se skutečnosti, že jako nadřízený orgán rozhoduje ve věci stížnosti proti rozhodnutí tiskového mluvčího (pověřen prvostupňovým rozhodováním o žádostech podle zákona o svobodném přístupu k informacím) předseda Nejvyššího soudu a nikoliv Ministerstvo spravedlnosti. V případě Nejvyššího soudu nelze dospět k určení nadřízeného orgánu postupem podle § 178 správního řádu, a proto je třeba jej určit podle § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím, kdy touto osobou je ten, kdo stojí v čele povinného subjektu. Obdobná otázka byla řešena v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2011, č. j. 8 As 51/2010 – 126, jehož závěry lze využít i pro Nejvyšší soud. Rozhodnutí předsedy žalovaného bylo tedy vydáno jednoznačně příslušným orgánem s potřebnou pravomocí.
7. K návrhu na předložení části ust. § 17 odst. 5 a § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím Ústavnímu soudu ke zrušení žalovaný uvedl, že takový návrh není relevantní. Navíc ani sama žalobkyně nijak nerozvádí, v čem spatřuje rozpor dvou napadených ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím s ústavními zákony České republiky. Žalovaný naopak kvituje lhůtu 60 dnů k zaplacení úhrady, neboť nemůže docházet k disproporčnímu rozhodování povinných subjektů při nastavování lhůty k zaplacení úhrady, což jednoznačně posiluje právní jistotu žadatelů. Naopak větší ingerenci správního řádu do postupu při rozhodování žádostí o informace je nutné odmítnout, neboť by vedla ke zbytečné administrativní zátěži povinných subjektů a nedůvodnému posílení formalismu, což by v konečné fázi nepřineslo prospěch ani samotným žadatelům o informace.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“)], osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.) a jedná se o žalobu přípustnou (zejména § 65, 68 a 70 s.ř.s.), přičemž k otázce přípustnosti žaloby proti sdělení o odložení žádosti o poskytnutí informace soud poukazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu – rozsudek ze dne 17. 4. 2013, č. j. 6 Ans 16/2012 – 62 a ze dne 21. 6. 2017, č. j. 6 As 326/2016 – 32. Z uvedené judikatury vyplývá, že proti rozhodnutí o odložení žádosti podle ust. § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím může žadatel brojit žalobou ve správním soudnictví. V předmětné věci soud rozhodl bez nařízení jednání za splnění podmínek vyplývajících z ust. § 51 odst. 1 s.ř.s.
9. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích uplatněných žalobních bodů, jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
10. Žalobkyně namítala, že o její stížnosti proti sdělení výše úhrady oznámené přípisem žalovaného ze dne 19. 4. 2016, sp. zn. Zin 47/2016 měl jako nadřízený orgán žalovaného rozhodovat Ministerstvo spravedlnosti a nikoliv předseda žalovaného. K této žalobní námitce uvádí soud následující.
11. Podle ust. § 16a odst. 1 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace může podat žadatel, který

nesouhlasí s výší úhrady sdělené podle § 17 odst. 3 požadované v souvislosti s poskytováním informací.

12. Podle ust. § 16a odst. 4 citovaného zákona platí, že o stížnosti rozhoduje nadřízený orgán.
13. Podle ust. § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že nelze-li podle § 178 správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti ten, kdo stojí v čele povinného subjektu.
14. Podle ust. § 178 odst. 1 správního řádu platí, že nadřízeným správním orgánem je ten správní orgán, o kterém to stanoví zvláštní zákon. Neurčuje-li jej zvláštní zákon, je jím správní orgán, který podle zákona rozhoduje o odvolání, příp. vykonává dozor.
15. Podle ust. § 178 odst. 2 správního řádu platí, že nelze-li nadřízený správní orgán určit podle odst. 1, určí se podle tohoto odstavce. Nadřízeným správním orgánem orgánu obce se rozumí krajský úřad. Nadřízeným správním orgánem orgánu kraje se rozumí v řízení vedeném v samostatné působnosti Ministerstvo vnitra, v řízení vedeném v přenesené působnosti věcně příslušný ústřední správní úřad, popř. ústřední správní úřad, jehož obor působnosti je rozhodované věci nejbližší. Nadřízeným správním orgánem jiné veřejnoprávní korporace se rozumí správní orgán pověřený výkonem dozoru a nadřízeným správním orgánem právnické nebo fyzické osoby pověřené výkonem veřejné správy se rozumí orgán, který podle zvláštního zákona rozhoduje o odvolání; není-li takový orgán stanoven, je tímto orgánem orgán, který tyto osoby výkonem veřejné správy na základě zákona pověřil. Nadřízeným správním orgánem ústředního správního úřadu se rozumí ministr, nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu. Nadřízeným správním orgánem ministra nebo vedoucího jiného ústředního správního úřadu se rozumí vedoucí příslušného ústředního správního úřadu.
16. Otázkou, kdo rozhoduje o stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace ve smyslu ust. § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím se zabývá Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 13/2008 – SOSV-SP ze dne 24. 7. 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím. V jejím ust. § 8 je uvedeno, že stížnosti na postup povinného subjektu při vyřizování žádosti rozhoduje Ministerstvo spravedlnosti; je-li však předmětem stížnosti postup Nejvyššího soudu, nebo Nejvyššího správního soudu, rozhoduje o stížnosti předseda soudu; je-li předmětem stížnosti postup státního zastupitelství, rozhoduje o stížnosti nejbližší vyšší státní zastupitelství; je-li předmětem stížnost postup Nejvyššího státního zastupitelství, rozhoduje o stížnosti nejvyšší státní zástupce.
17. Uvedené úpravě obsažené v citované instrukci Ministerstva spravedlnosti odpovídá i argumentace žalovaného poukazující na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2011, č. j. 8 As 51/2010 – 126, jímž Nejvyšší správní soud řešil otázku určení funkčně příslušného orgánu k rozhodnutí o stížnosti proti sdělení Nejvyššího státního zastupitelství o odložení žádosti žalobce. V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud mj. vyslovil, že zajištění poskytování informací podle zákona o informacích je třeba považovat za výkon správy Nejvyššího státního zastupitelství, což vyplývá z ust. § 13e odst. 1 písm. f) zákona o státním zastupitelství. Obdobně je tomu v případě Nejvyššího soudu podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona č. 6/2002 Sb. o soudech a soudcích či Nejvyššího správního soudu podle § 29 odst. 1 písm. e) s.ř.s. Nejvyšší správní soud dále vyslovil, že je nepochybně podstatný rozdíl mezi např. zajišťováním chodu Nejvyššího státního zastupitelství po stránce personální a organizační na straně jedné a poskytováním

informací na straně druhé. Zatímco v prvním případě jde o zajištění činnosti státního zastupitelství jako instituce, smyslem poskytování informací je zajistit ústavní právo vyhledávat a šířit informace. S jistou mírou zjednodušení, pokračuje Nejvyšší správní soud, lze říci, že instituce, která informace poskytuje, není jejich poskytováním spravována, na jejich fungování se pouhým poskytnutím informací ničeho nemění. Poskytování informací se neděje libovolně. Povinný subjekt nemá možnost uvážení, jakým způsobem s žádostí o poskytnutí informace naloží. Zákon o informacích upravuje relativně samostatná procesní pravidla, podle kterých je třeba postupovat. I proto nemůže být poskytování informací fakticky výkonem správy v podobě řízení či manažerského rozhodování, ale svébytným typem právního řízení. Jelikož poskytování informací se děje v zákonem upraveném procesním rámci, existuje hierarchicky uspořádaná soustava, v rámci níž je určen subjekt, který o žádosti rozhoduje a rovněž subjekt, který rozhoduje o opravném prostředku. Ve věci souzené Nejvyšším správním soudem došlo ke specifické situaci v tom, že povinný subjekt, který je v rámci své vlastní působnosti vrcholným orgánem, by měl být v této dílčí specifické agendě považován za správní orgán prvního stupně. Není přitom podstatné odlišnosti v právní úpravě týkající se Nejvyššího státního zástupce a například Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dovodil, že jestliže tu není orgán, který by byl při výkonu působnosti instančně nadřazen Nejvyššímu státnímu zastupitelství, pak tu nemůže být ani orgán, který by byl nadán takovou kompetencí při vyřizování žádosti o informace, které se k této působnosti vztahují.

18. V nyní projednávané věci přitom není sporu, že žalobkyně požadovaná informace se vztahuje k působnosti žalovaného. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dále dovodil, že právní předpisy nedávají jednoznačnou odpověď, který orgán je funkčně příslušný k rozhodnutí o opravném prostředku proti rozhodnutí o žádosti, pokud je povinným subjektem Nejvyšší státní zastupitelství. Bylo proto podle názoru Nejvyššího správního soudu třeba vycházet z ust. § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím, podle něhož nelze-li podle ust. § 178 správního řádu nadřazený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti ten, kdo stojí v čele povinného subjektu.
19. Jak bylo shora již uvedeno, tomuto názoru odpovídá i znění ust. § 8 odst. 1 shora citované instrukce Ministerstva spravedlnosti, kterou se provádí ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím. Krajský soud v Brně souhlasí s názorem žalovaného, že uvedenou optikou je třeba přistupovat i v případě žalovaného, tedy Nejvyššího soudu, kdy nelze postupem ve smyslu shora citovaného ust. § 178 správního řádu určit nadřazený orgán, a proto v řízení o stížnosti rozhoduje ve smyslu ust. § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím ten, kdo stojí v čele povinného subjektu, tedy v nyní souzené věci předseda Nejvyššího soudu. Na základě těchto úvah dospěl Krajský soud v Brně k závěru, že o stížnosti žalobkyně rozhodoval funkčně příslušný orgán – předseda Nejvyššího soudu.
20. V druhé žalobní námitce žalobkyně namítala, že bylo povinností žalovaného mít takové softwarové vybavení, které umožní fulltextové automatizované vyhledání v databázi rozhodnutí žalovaného, mj. podle dotčeného právního předpisu. Podle žalobkyně je v rozporu s dobrými mravy, aby byla zpoplatněna informace, která by měla být dostupná v již existující a ze státních prostředků pořízené a financované elektronické databázi. K uvedené námitce uvádí soud následující.

21. V předmětné žádosti o informaci žalobkyně žádala poskytnutí informace, kolik rozhodnutí vydal Nejvyšší soud ode dne vydání svého usnesení sp. zn. 31 NS CR 9/2015 ze dne 8. 4. 2015 do data podání žádosti (13. 4. 2016), kterými ustanovil odvolateli zástupce z řad advokátů pro dovolací řízení, přičemž žalobkyně žádala uvést spisové značky těchto rozhodnutí k možnosti jejich vyhledání v databázi rozhodnutí Nejvyššího soudu a pokud v databázi nejsou, žádala o jejich zaslání elektronickou cestou.
22. Z právní věty vytvořené Nejvyšším soudem ve vztahu k jeho usnesení ze dne 4. 8. 2015, senátní značky 31 NS CR 9/2015 vyplývá názor žalovaného, že směřuje-li dovolání účastníka, jenž není zastoupen advokátem, ani nemá sám odpovídající právnické vzdělání, proti usnesení, jímž odvolací soud nevyhověl (ve spojení s usnesením soudu prvního stupně) k žádosti účastníka o ustanovení zástupce pro řízení o dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé, pak je na místě, aby to, zda jsou splněny předpoklady pro ustanovení advokáta pro řízení o odvolání proti onomu usnesením odvolacího soudu, zhodnotil přímo Nejvyšší soud jako soud dovolací; dospěl-li Nejvyšší soud jako soud dovolací k závěru, že v řízení o dovolání účastníka, jenž není zastoupen advokátem, ani nemá sám odpovídající právnické vzdělání, proti usnesení, jímž odvolací soud nevyhověl (ve spojení s usnesením soudu prvního stupně) žádosti účastníka o ustanovení zástupce pro řízení o dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé, jsou ve smyslu ust. § 30 o.s.ř. splněny předpoklady pro ustanovení zástupce z řad advokátů, pak tohoto zástupce dovolateli sám ustanoví; dospěl-li Nejvyšší soud jako soud dovolací k závěru, že v řízení o dovolání účastníka, jenž není zastoupen advokátem, ani nemá sám odpovídající právnické vzdělání, proti usnesení, jímž odvolací soud nevyhověl (ve spojení s usnesením soudu prvního stupně) žádosti účastníka o ustanovení zástupce pro řízení o dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé, nejsou splněny předpoklady pro ustanovení zástupce z řad advokátů a byl-li dovolatel řádně vyzván (v řízení o dovolání proti onomu usnesení) k odstranění tohoto nedostatku, je to důvodem pro zastavení dovolacího řízení (§ 104 odst. 2, § 241 a § 241b odst. 2 o.s.ř.).
23. V oznámení o výši úhrady za poskytnutí informací ze dne 19. 4. 2016 žalovaný žalobkyni informoval, že Nejvyšší soud nemá možnosti, jak požadované informace získat jednoduše ze své databáze, např. zadáním příslušného hesla, přičemž k poskytnutí informace je potřeba mimořádně rozsáhlého vyhledávání, konkrétně osobního načtení přesně 534 rozhodnutí jednotlivých senátů občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu v uvedeném období. Seznam konkrétních spisových značek, u nichž je třeba prohlédnout rozhodnutí, zaslal žalovaný žalobkyni v příloze – jde o věci, ve kterých vydal příslušný senát více než jedno rozhodnutí, a tedy se dá předpokládat, že v nich rozhodoval také o ustanovení zástupce z řad advokátů.
24. V rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 3. 5. 2016, sp. zn. Zin 47/2016, kterým byla výše úhrady sdělená žalobkyni potvrzena, předseda žalovaného k uvedené otázce sdělil, že informační systém Nejvyššího soudu (ISNS) sleduje a přesně vyhodnocuje pouze konkrétně zadané statistické údaje podle parametrů, které jsou do něj předem naprogramovány. Jde především o údaje, jejichž sledování si vyžaduje běžná denní činnost Nejvyššího soudu, anebo o údaje speciálně sledované v souvislosti s určitou rozhodovací činností soudu. Zadání parametrů pro jakékoliv další sledování, z kterého by měl ISNS generovat nové statistiky, je technicky (a programátorsky) velice náročným procesem. Vyžaduje mj. novou distribuci systému, což prakticky vždy znamená restart celého systému a jeho „povyšení na novou verzi“. Nejvyšší soud prostřednictvím ISNS sleduje a

vyhodnocuje jen to nejpotřebnější v omezeném množství statistických a jiných údajů, vycházejících z databáze veškeré své soudní agendy. Fulltextové vyhledávání systém ISNS neumožňuje, při jeho vzniku to nebylo ani požadováno, neboť nároky na jeho funkčnost jsou jiné. Informační systém ISNS je především evidenční pomůckou, ve které se vedou rejstříky soudu a napomáhá při zajišťování spisové služby, tj. odborné správy elektronických i listinných dokumentů. Softwarové vybavení Nejvyššího soudu plně odpovídá předepsaným potřebám pro správné vytváření a ukládání dat. Následné zpracování informací tak, aby mohly být poskytnuty veřejnosti, je prováděno ve spolupráci s externí společností CCA group, pod zadáním a dohledem Ministerstva spravedlnosti – jednotně pro celý resort justice.

25. Uvedené závěry předsedy žalovaného vyplývají ze stanoviska vedoucí úseku soudních agend Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2016, sp. zn. Zin 47/2016 a ze sdělení vedoucí oddělení informatiky žalovaného ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. Zin 47/2016. V předkládacím listu tiskového mluvčího žalovaného předsedovi Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2016, založené na čl. 29 spisu žalovaného je dále také uvedeno, že fulltextové vyhledávání, na které se odvolává žadatelka, není metodou, která vždy vede ke 100% správnému výsledku. Stačí opomenout některé z klíčových slov a nepodaří se nalézt všechny požadované informace (v tomto případě všechna požadovaná rozhodnutí). Nejvyšší soud je přitom povinen v agendě, která spadá pod poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím nepochybně poskytovat jen zcela pravdivé a úplné odpovědi (informace).
26. S citovanými závěry se Krajský soud v Brně ztotožňuje. Žalobkyně uplatněnou žalobní námitkou de facto brojí proti způsobu vyhledání jí požadovaných informací, jak byla metoda vyhledání určena žalovaným s tvrzením, že způsob vyhledávání informací žalovaným (prostřednictvím osobního načení 534 rozhodnutí jednotlivých senátů občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu z požadovaného období, který vychází z úvahy, že je třeba projít věci, ve kterých vydal příslušný senát více než jedno rozhodnutí a tedy se dá předpokládat, že v nich mohl rozhodovat také o ustanovení zástupce z řad advokátů pro dovolací řízení), není třeba a bylo možno využít „softwarové vybavení“, kterým má žalovaný povinnost disponovat. Z uvedených podkladů sloužících pro úvahu předsedy žalovaného i ze samotné úvahy předsedy žalovaného uvedené v jeho rozhodnutí, kterým byla potvrzena výše úhrady sdělená žalobkyni vyplývá, že Nejvyšší soud nedisponuje jinou metodou, na základě níž by mohl žalobkyni spolehlivě jí požadovanou informaci poskytnout. Krajský soud v Brně nemá důvod zpochybňovat informace vyplývající ze spisu vedeného žalovaným k předmětné věci, navíc za situace, kdy žalobkyně konkrétně netvrdí, že by takové „softwarové vybavení“ bylo žalovanému k dispozici. Žalobkyně sice označila důkazy, kterými uplatněné obecné tvrzení chtěla podpořit (vládní program k „elektronice justice“, účetní podklady k výši finančních prostředků vložených žalovaným či přímo nadřízenou rezortní složkou do elektronizace žalovaného za posledních 10 let, manuál k aplikaci vyhledávání v databázi rozhodnutí žalovaného, zadávací požadavky na zpracování aplikace vyhledávání v judikatuře žalovaného, které vymezují, zda žalovaný „myslel na uživatele“ a „upgrady provedené v programu vyhledávání v judikatuře NS ČR plus důvod provedení - uživatelská poptávka, systémové vady apod.“). Žalobkyně ovšem neuvedla žádné konkrétní tvrzení, kterým by zpochybnila jinou faktickou možnost vyhledání jí požadovaných informací žalovaným, než jakou žalovaný zvolil, tuto žalobkyni vysvětlil a ve spisu vedeném k žádosti žalobkyně doložil. Uvedenou žalobní námitku proto krajský soud považuje za

nedůvodnou a žalobkyní označené důkazy neprovedl, a to především z důvodu nekonkrétnosti tvrzení žalobkyně rozporujících žalovaným zvolený a logickými argumenty podpořený způsob vyhledávání požadované informace.

27. Žalobkyně dále namítala, že jí měla být poskytnuta alespoň část požadované informace v rozsahu nespadající pod pojem „mimořádně rozsáhlého vyhledávání“.
28. Při řešení uvedené žalobní námitky se soud zcela ztotožňuje s názorem žalovaného, který poukázal na skutečnosti, že žalobkyni v přípisech ze dne 19. 4. a 3. 5. 2016, sp. zn. Zin 47/2016 podrobně vysvětlil, jakým způsobem byla konečná výše úhrady vyčíslena, a na základě jakých skutečností k ní žalovaný dospěl. Předseda žalovaného rovněž ve svém rozhodnutí ze dne 3. 5. 2016, sp. zn. Zin 47/2016 uvedl, že v rámci ochrany povinného subjektu přes zcela zjevnou snahu o obcházení povinnosti úhrady nákladů za poskytování informací ze strany žadatelky neshledal legitimní důvod k vyhovění návrhu o poskytnutí části informací.
29. Podle ust. § 17 odst. 1 věta druhá zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací. Žalobkyně přitom v předmětné žalobě nenapadá, že by žalovaným zvolený způsob vyhledání požadované informace nedosahoval úrovně mimořádně rozsáhlého vyhledání informací ve smyslu citovaného ust. § 17 odst. 1 předmětného zákona. Žalovaný jakožto povinný subjekt zvolil pro vyhledání informací adekvátní metodu a jelikož uvedená metoda by pro vyhledání informace zabrala dobu výkonu práce 10 hodin 23 minut pověřené pracovníci Nejvyššího soudu, vyhodnotil žalovaný tuto skutečnost jako mimořádně rozsáhlé vyhledání informací a tento svůj závěr přezkoumatelným způsobem žalobkyni sdělil v oznámení o výši úhrady za poskytnutí informací ze dne 19. 4. 2016, sp. zn. Zin 47/2016 a v rozhodnutí předsedy Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2016, sp. zn. Zin 47/2016. Proti těmto úvahám žalobkyně ničeho konkrétně nenamítá, vyjma námitky povinnosti žalovaného mít „softwarové vybavení“, které žalovaným zvolený postup informací činí časově nenáročným (tato námitka byla soudem shora vyhodnocena jako nedůvodná). Krajský soud v Brně se ztotožňuje s názorem žalovaného, jež vyplývá z jím poukazované komentářové literatury, že žalobkyní požadované rozdělení žádosti o poskytnutí částí informací bez předepsané úhrady a části za úhradu je obcházením ust. § 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím (viz Furek, A., Rothanzl, L., Jírovec, T.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání. Praha. C.H.Beck, 2016, s. 1006-1007).
30. Žalobkyně dále namítala, že argumentace jejími majetkovými poměry je relevantní ve vztahu k požadované úhradě za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, přičemž nadřízený orgán musí zvažovat při přezkumu stížnosti proti výši úhrady v tomto směru vznesené argumenty žadatele o informaci a s touto argumentací se vypořádat, včetně navržených důkazů. Jelikož k tomu v dané věci podle žalobkyně nedošlo, považuje žalobou napadené rozhodnutí za nezákonné. K této žalobní námitce uvádí soud následující.
31. Podle ust. § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že v případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výši úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. Součástí oznámení musí být poučení o možnosti podat proti

požadavku úhrady nákladů za poskytnutí informace stížnost podle § 16a odst. 1 písm. d), ze kterého je patrné, v jaké lhůtě lze stížnost podat, od kterého dne se tato lhůta počítá, který nadřízený orgán o ní rozhoduje a u kterého povinného subjektu se podává.

32. Podle ust. § 21 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že vláda stanoví nařízením zásady stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací.
33. Podle nařízení vlády č. 173 ze dne 29. 3. 2006 o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, § 3 odst. 1 a 2 platí, že povinný subjekt v sazebníku úhrad nákladů za poskytování informací (dále jen „sazebník“) stanoví vždy sazby, na jejichž základě určuje výše úhrady; sazby v sazebníku jsou stanoveny na základě aktuálních nákladů a odhadu jejich vývoje v příslušném účetním období podle platných účetních zásad; sazebník vydá povinný subjekt na dobu účetního období; dojde-li však v průběhu účetního období k podstatné změně podmínek, za nichž byly určeny náklady, podle kterých byly stanoveny sazby, vydá povinný subjekt nový sazebník; povinný subjekt může v sazebníku stanovit a) částku, do jejíž výše nebude po žadateli úhradu nákladů vzniklých na základě jedné žádosti požadovat, b) další případy, v nichž nebude po žadateli úhradu nákladů vzniklých na základě jedné žádosti požadovat.
34. Podle ust. § 4 instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 14. 7. 2011, č. j. 286/2011-OT-OSV, kterou se stanoví sazebník úhrad za poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů platí, že pokud je poskytnutí informace spojeno s mimořádně rozsáhlým vyhledáváním informací, stanoví se výše úhrady za každou hodinu vyhledávání jedním pracovníkem na 200 Kč; v případě mimořádně rozsáhlého vyhledávání informací více pracovníky je výše úhrady dána součtem částek připadajících na každého pracovníka.
35. Podle ust. § 5 odst. 1 a 2 citované instrukce platí, že hrazení nákladů podle tohoto sazebníku je povinnými subjekty požadováno pouze tehdy, přesáhnou-li náklady na poskytnutí informací částku 100 Kč bez nákladů na poštovní služby; vyhledávání informací trávající celkově méně než jednu hodinu, nelze považovat za mimořádně rozsáhlé, a povinný subjekt proto není oprávněn požadovat úhradu dle § 4 sazebníku.
36. Z obsahu připojeného spisu vedeného žalovaným k předmětné žádosti žalobkyně bylo zjištěno, že žalovaný od 1. 8. 2011 požaduje za zpracování a poskytování informací úhradu v souladu s posledně citovanou instrukcí Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 14. 7. 2011. Rozhodnutí předsedy Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2016, sp. zn. Zin 47/2016 se podrobně zabývalo právní a skutkovou argumentací, pro níž nebylo možné v projednávané věci návrhu žalobkyně na snížení úhrady za požadovanou informaci na částku 0 Kč vyhovět. S tímto názorem Nejvyššího soudu se Krajský soud v Brně ztotožňuje a pro stručnosti na ni odkazuje (čl. 5 a 6 citovaného rozhodnutí předsedy Nejvyššího soudu). Podstatou argumentace předsedy žalovaného bylo, že nelze rozšiřovat legitimní důvody pro „osvobození“ od úhrady nákladů, a to ani na základě tvrzení žadatelky o jejích majetkových poměrech, tím spíše, když žalobkyně k jejich prokázání nic nedoložila. Úhrada nákladů není koncipována jako důvod zakazující přístup k informaci ve smyslu čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, ale jako „cena informační služby“. Listina základních práv a svobod přitom právo na informace nekoncepčuje jako právo bezplatné a žalovaný, resp. jeho předseda, neměl možnost na

základě shora citované úpravy úhrad za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací žadatelku v požadovaném rozsahu osvobodit.

37. Žalobkyně dále namítala, že žalovaný subjekt nesprávně vyčkal na uplynutí 60denní lhůty na odložení žádosti o informaci z důvodu nezaplacení úhrady, neboť bylo zřejmé, že žadatelka úhradu neprovede. V této souvislosti žalobkyně dále navrhla, aby soud předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení části zákona o svobodném přístupu k informacím, a to § 17 odst. 5 tak, aby po úpravě zněl, že poskytnutí informace podle odst. 3 je podmíněno zaplacením požadované úhrady; pokud žadatel úhradu nezplatí, povinný subjekt žádost odloží. Dále žalobkyně požadovala, aby soud předložil návrh Ústavnímu soudu na zrušení části ust. § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím, který by po úpravě měl znít, že pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se při postupu podle tohoto zákona ustanovení správního řádu. K této žalobní námitce uvádí soud následující.
38. Z obsahu spisu vedeného žalovaným k podané žádosti žalobkyně a z obsahu procesních podání účastníků řízení vyplývá, že žalovaný postupoval v souladu s ust. § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím, neboť vyčkal uplynutí 60denní lhůty na odložení žádosti o informaci z důvodu nezaplacení úhrady.
39. Podle tohoto ustanovení platí, že poskytnutí informace podle odst. 3 je podmíněno zaplacením požadované úhrady. Pokud žadatel do 60 dnů ode dne oznámení výše požadované úhrady úhradu nezplatí, povinný subjekt žádost odloží. Po dobu vyřizování stížnosti proti výši požadované úhrady lhůta podle věty druhé neběží.
40. Podle žalobkyně dále poukazovaného ust. § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se při postupu podle tohoto zákona a) pro rozhodnutí o odmítnutí žádosti, b) pro odvolací řízení a c) v řízení o stížnosti pro počítání lhůt, doručování a náklady řízení ustanovení správního řádu; dále se při postupu tohoto zákona použijí ustanovení správního řádu o základních zásadách činnosti správních orgánů, ustanovení o ochraně před nečinností a ust. § 178; v ostatním se správní řád nepoužije.
41. Jak správně uvedl předseda Nejvyššího soudu v dopisu ze dne 10. 5. 2016, č. j. Zin 47/2016, adresovaném žalobkyni, nebylo možno vyhovět její žádosti o zkrácení 60denní lhůty, neboť jde o lhůtu pevně stanovenou zákonem o svobodném přístupu k informacím, přičemž povinný subjekt nemá možnost uvedenou lhůtu modifikovat (zkracovat či prodlužovat). Soud se ztotožňuje s názorem žalovaného, že délka lhůty je přiměřená a opodstatněná a ve svém důsledku chrání i samotné žadatele o informaci, kteří mají dostatečný prostor k obstarání potřebné výše finančních prostředků, přičemž není ani zřejmé, které „obecné lhůty podle správního řádu“ vyplývající z ust. § 71 by měly být podle žalobkyně na věc použity; poukazované ustanovení upravuje lhůty pro vydání správního rozhodnutí. Krajský soud v Brně nepřistoupil k žalobkyni navrhovanému předložení Ústavnímu soudu návrhu ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy, neboť soud nedospěl k závěru, že poukazovaná ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím mají být v rozporu s ústavním pořádkem. Žalobkyně navíc žádnou konkrétní argumentaci v tomto směru (konkrétní rozpor s ústavním pořádkem) netvrdila, citovaná ustanovení o svobodném přístupu k informacím byla navíc opakovaně aplikována judikaturou mj. Nejvyššího správního soudu. Soud se ztotožňuje s názorem žalovaného, že 60denní lhůta k zaplacení úhrady mimořádně rozsáhlého vyhledávání informace je prostředkem bránícím disproporčnímu rozhodování povinných subjektů při nastavování lhůty

k zaplacení úhrady, což posiluje právní jistotu žadatelů. Žalobkyní požadovaná větší ingerence správního řádu do postupu při vyřizování žádosti o informace je nevhodná, neboť by vedla ke zbytečné administrativní zátěži povinných subjektů a nedůvodnému posílení formalismu, což by v posledku nepřineslo prospěch ani samotným žadatelům o informace.

IV. Závěr a náklady řízení

42. Krajský soud v Brně na základě výše uvedených skutečností neshledal žalobu důvodnou, proto ji výrokem I. tohoto rozsudku postupem podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
43. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud postupem ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož platí, že nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní agendy nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 18. 7. 2018

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu

